

Fugleglimt fra Indre Østfold - hekkesesongen 1999

PER-OTTO SUTHER

Suther, P.-O. 1999. Fugleglimt fra Indre Østfold - hekkesesongen 1999. *Natur i Østfold* 18(2): 137-138.

I Indre Østfold er trekkfuglene musvåk og fiskeørn observert i februar, som er uvanlig tidlig for disse artene. Trane lå på egg allerede midt i april. Snadderand ble sett på to lokaliteter. 2 par skjeand gjorde hekkeforsøk, sangsvane hekket på to minst lokaliteter, og åkerriske ble hørt på 12 lokaliteter. Gresshoppesanger gjorde sannsynligvis hekkeforsøk. Større flokker med voksne sildemåker ble observert i hekkesesongen.

Per-Otto Suther, Lilleborg, 1890 Rakkestad

Fiskeørn i februar

Allerede sist i februar ble det mildvær, og de første trekkfuglene meldte sin ankomst. Den første musvåken ble sett i Degernes så tidlig som 18. februar. At stær, sanglerke og vipe var på plass ved utgangen av måneden er mer vanlig. Men hva hadde fiskeørnparet som dukket opp ved Lysakermoa siste uka i februar i tankene? De var i alle fall svært tidlig ute. Og de holdt seg der i minst en ukes tid.

Traneegg i april

Et tranepar ble funnet hekkende i Rakkestad. Kullet deres var ferdig lagt allerede midt i april, og eggene ble klekket en måned senere. Dette paret var altså i full gang med ruging av sine egg på samme tidspunkt som det store tranetrekket finner sted ved Hornborgasjøen i Sverige. Flere oppgir mai – juni som eggleggingstidspunkt (Haftorn 1971, Vik 1969, Ålbu 1994). Dette gjelder nok for hekkende traner i høyfjellet. Hekkefunnet fra Rakkestad viser at de som hekker i lavlandet starter egglegging langt tidligere. Det ble også registrert 1 par hekkende trane i Trøgstad.

Hekkende snadderand?

Et par snadderand ble sett i Gjølssjøen, og et varslende ind. av samme art ble hørt i Hærsetersjøen i Trøgstad. I Kallaksjøen gjorde flere par fugler hekkeforsøk som ble ødelagt av flomvann. Det var synd for flere av disse artene har ikke vært

konstatert hekkende her på flere år. Det gjaldt to par skjeand, to par sothøne og fem par hettemåke. Et par sangsvane fikk fram fem unger i Kallaksjøen og et par hekket i Stomperudtjern i Degernes.

Riksefuglene ble godt kartlagt i år sammenlignet med tidligere sesonger. Bestanden ser ut til å være noe større enn tidligere antatt. Det ble hørt to myrrikser i Trøgstad og en i Marker. Vannrikse ble også registrert med to i Trøgstad (Kallaksjøen) og en i Marker (Gjølssjø). Svært gledelig var det at 12 spillende åkerrikser ble hørt i indre deler av Østfold i 1999. De fordeler seg på følgende kommuner: En i Hobøl, to i Skiptvet, to i Trøgstad, seks i Eidsberg (derav fire i

Fig. 1. Gresshoppesanger ringmerket utenfor huset til forfatteren den 1. juli 1999.

Foto: Per-Otto Suther.

Hærland og to i Trømborg) og en i Marker. En må regne med at minst to par av disse gjorde hekkforsøk da de startet spillet tidlig i sesongen.

Gresshoppesanger

Undertegnede fikk gleden av å ha en syngende gresshoppesanger rett utenfor trappa denne sommeren (Rakkestad kommune). Den ble forlovet (les ringmerket) den 1. juli. Men forloveden (les maken) ble dessverre ikke sett. Fuglen ble hørt syngende første gang 4. juni, og den avsluttet sangen så sent som 5. august. Da hadde den sunget i to perioder med ca. en mnd. opphold mellom sangperiodene. Ut fra dette antar vi at det her dreide seg om et par som gjorde hekkforsøk på stedet.

Mye sildemåke

Sildemåkene i Østfold har for alvor blitt "landkrabber" denne sommeren. Det ble observert et

større antall voksne fugler fra først i juni til midt i august. De ble sett over store deler av Indre Østfold fra Degernes i sør til Spydeberg, Askim og Eidsberg i nord. Det totale antall sildemåke måtte være på langt over 100 ind. Bare på en enkelt dag den 8. juni. ble hele 90 ind. sett, fordelt på 80 ind. ved Eng, Degernes og 10 ind. ved Kirkelund i Rakkestad.

Feltarbeid med ovennevnte observasjoner har vært utført av Per Tangen, Terje Gustavsen, Kai Tønsberg og Per-Otto Suther.

Litteratur

- Haftorn, S. 1971. *Norges Fugler*. Universitetsforlaget, Oslo - Bergen - Tromsø. 862s.
- Vik, R. 1969. *Fuglene i farger*, 4 utg. Aschehoug forlag, Oslo. 259s.
- Ålbu, Ø. 1984. Trane Grus grus, s. 164-163 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldsøy, S. & Byrkjeland, S. (red.). *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 551s.

Første foto av brandtflaggermus i Østfold

Det første bildet av brandtflaggermus *Myotis brandtii* i Østfold ble tatt i Trøgstad av Per Tangen den 24.11.1999. Brandtflaggermus ble påvist første gang i Østfold den 5. mars 1998, men da lå fotografiapparatet hjemme...

red.